

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

OORSPRONG DER ONEERLIJKHEID IN HET KIND

door Dr RENÉ DELLAERT

Geneesheer-Antropoloog der Gevangenen

Verslag uitgebracht op het Congres van Geesteshygiene te Antwerpen

In aansluiting met, en, zoo mogelijk, ter illustratie der uiteenzetting van Prof. Fauville, verzoeken wij nog even uwe aandacht voor enkele gegevens van proefondervindinglijken aard.

Wij treden echter niet mee naar voor om de degelijkheid eener algemeen-verklarende hypothese der misdadigheid na te gaan. Nochtans wijzen hiernavolgende gegevens wel op de mogelijke waarde eener theorie der gewoontevorming.

Wij hebben ons hier begeven op het terrein der sociale waarde van den mensch, maar verlangen tevens bij ons wetenschappelijk standpunt te blijven : dus niet van ons met gissingen, beschouwingen en redetwistingen tevreden te stellen, doch ook van ons op experimenteele methoden te steunen : en om die waarde te oordeelen én om hygienische richtlijnen aan te geven.

Wij weten dat op moreel- of karakterologisch gebied de experimenteele methoden heelemaal nog niet in het dagelijksch gebruik van nut kunnen zijn. Bij onderzoekingen als deze van Hartshorne & May, waarvan ik u vluchtig melding wil geven, hebben zij echter hun treffend belang getoond. Enkel door systematische, goed afgelijnde wetenschappelijke controle kan men de degelijkheid eener methode beoordeelen, of de invloeden op bepaalde verschijnselen kennen, en uit elkaar houden. Het is hierom dat de doorgedreven studie, bij een groot aantal kinderen, van den actueelen zedelijken aanleg, na een min of meer intense zedelijke vorming, van uitermate groot belang is.

Niemand zal ons wellicht betwisten dat zulks methodisch dient te worden aangevat en doorgevoerd, om zodoende tot nuttiger kennissen te geraken.

Is het niet betreurenswaardig te weten dat schatten van ijver, enthousiasme en zelfopoffering, en ook rijkdommen aan geld- en steunmiddelen, aan materiaal en eigendommen, aan inrichtings- en verwezenlijgingskosten over de geheele beschaafde wereld

worden verbruikt, om in patronaten, zondagscholen, veredelingskringen, kerkgenootschappen, enz., de zedelijke vorming van de individuen te bevorderen, en dat alles zonder bepaalden uitslag ?

Heel zeker nuttig en noodig is het dus, van met welomschreven methoden er toe geraken de waarde van de in zwang zijnde methoden ter ethische opvoeding objectief te beoordeelen, en verders dan ook van middelen ter onzer beschikking te krijgen, welke, zooals dit op verstandelijk en schoolsch gebied reeds gebeurt, het succes in het maatschappelijk leven voor een individu te voorzegen. Indien de oorzaken der levensmislukkingen kunnen worden ontdekt, zoo zullen de middelen daartegen ook gemakkelijker worden aangewezen, en zal men op educatief, en dus op geesteshygienisch gebied, een reusachtige schrede vooruit hebben gezet.

Dan alleen kan men doelmatig preventief werken, wanneer men de oorzaak der te voorkomen kwaal goed kent.

In dien algemeenen geest wilden wij u een woordje meer vertellen over de oneerlijkheid en haar oorsprong, zooals zij door Hartshorne & May werden bestudeerd.

De oneerlijkheid is heel zeker een der meest voorkomende verschijnselen van overtreding der sociale orde.

Van uit zijn prilste jeugd stelt het kind daden van bedrieglijken aard.

Het eerste en gemakkelijkste besluit dat uit deze beschouwingen zou kunnen worden getrokken is dat de neiging tot oneerlijkheid in den mensch is ingeboren, en dus van begin af daadwerkelijk moet worden gereprimeerd.

Is er hier echter wel spraak van een bepaalde neiging ? Onbetwistbaar worden er in het kind een massa van hevige verlangens en begeerten ingeboren, welke naar verwezenlijking zoeken, en dan meestal op de tegenkanting en afkeuring der omgeving stuiten. Van-

daar conflicteert. Om dit op te lossen, gebruikt de inventieve geest omzeilende en ontduikende middelen, welke een soort compromis tusschen den inwendigen druk en de uitwendigen tegendruk voorstellen en de gevaren neutraliseeren. Een echte neiging schijnt het wel niet.

De essentiele faktor der oneerlijkheid zijner daden, is bij het kind te zoeken in een verlangen om zich te schikken naar den wil van anderen, en dezen toch te verschalken nopens zijn persoonlijke inzichten.

Zoodoende mag men steeds veronderstellen dat het kind dat tot oneerlijkheid overgaat :

1° Een verlangen in zich draagt dat afkeurenswaardig of afgekeurd is, en moet verborgen worden.

2° Dat dit verlangen hem rechtmatig voorkomt, doch dat de gewone middelen om het te verwezenlijken onaangepast, lastig, ontoegankelijk of ongekend zijn voor hem.

3° Dat, indien de daad wordt afgekeurd door de omgeving, zij toch wordt goedgekeurd door een clan, een bijzondere groep waartoe het individu behoort of waarbij het zich rekent.

4° Dat hij in een toestand van geestelijk onevenwicht verkeert, en slechts met achterbaksche middelen zijn zelfeerbied kan in stand houden.

Een daad van oneerlijkheid omvat dan minstens volgende elementen :

1° Een persoon of inrichting die bedrogen wordt.

2° Een reden waarom die bedrogen wordt.

3° Het voorwerp waarop de oneerlijkheid draagt.

4° De wijze waarop de oneerlijkheid wordt gepleegd

5° De gevolgen welke er voor bedrieger, bedrogene en derden uit voortspuiten.

Voor alles moet men dus in een oneerlijksdaad bestudeeren *wat* het kind juist heeft gedaan, *hoe* en in welke *omstandigheden*, vooreer te kunnen uitmaken *waarom* hij het heeft gedaan, en hem daarin gelijk of ongelijk te kunnen geven.

Het is gewenscht dat de daad in haar zelf, om haar zelf wordt bestudeerd, zondar dat nevenbeschouwingen de wetenschappelijke bezorgdheid zouden komen verstoren.

Veel problemen moesten natuurlijk hierbij worden in beschouwing genomen : en wel namelijk hoe alle intellectuele, karakterieele en maatschappelijke elementen bij deze daad een rol spelen.

Deze studie's, in dien zin op groote schaal uitgevoerd, brachten volgende betrekkingen naar voor :

1° *Ouderdom* : oudere kinderen bedriegen lichtelijk meer dan de jongere; dit feit is afhankelijk van grotere vlugheid.

2° *Geslacht* : Geen verschil; op dit oogpunt, is oneerlijkheid afhankelijk van omstandigheden.

3° *Verstand* : Bij kinderen van denzelfden leeftijd, zijn het de meest verstandige die het minst bedriegen; idem voor kinderen van denzelfden maatschappelijken stand.

4° *Emotioneele onstandvastigheid* : bevoordeelt oneerlijkheid.

5° *Physische gesteltenis* : zonder betrekking.

6° *Familiaal-Sociaal- & Economisch achterplan* : indien alle kinderen even verstandig waren, zouden lagere klassen ook meer bedrog voortbrengen.

7° *Algemeene kultuur* : Hoe meer men algemeen ontwikkeld is, hoe minder bedrog.

8° *Huiselijke verhoudingen* : Alle defekte verhoudingen zijn rechtstreeks belangrijk.

9° *Nationaliteit* : Kinderen uit Noord-Europa en

Amerika bedriegen minder dan kinderen uit Middel Europa en kleurlingen.

10° *Godsdiensten* : Geen verschil tusschen groote godsdienstgroepen.

11° *Familiale eigenschap* : Oneerlijkheid in familie's is een eigenschap gelijk de kleur der oogen, de grootte, enz... Nochtans is dit geen bewijs voor erfelijkheid.

12° *Schoolsche ontwikkeling* : Zonder belang.

13° *Schoolsche achterlijkheid* : is gepaard met verstand : hoe meer achterlijkheid, hoe meer bedrog.

14° *Schoolsche welgelukken* : lichtelijk minder bedrog.

15° *Gedragsappreciatie* : hoe beter het gedrag, hoe minder bedrog.

16° *Gezellen* : men vindt dezelfde graad van oneerlijkheid tusschen bevriende leerlingen; zelfs ook van andere klassen.

17° *Beïnvloedbaarheid* : Hoe groter de beïnvloedbaarheid, hoe groter het bedrog.

18° *Kinemabezoek* : Hoe meer kinema bezoeken, hoe meer bedrog.

19° *Invloed van leeraar* : men vindt minder oneerlijkheid in klassen met wederzijdsche samenwerking, goeden wil en goede verstandhoudingen.

20° *Methodes en moraalcodex* : In zoogezegde «*école active*», waar meer samenwerking, goede wil, en goede verstandhouding zijn, vindt men minder bedrog.

21° *Zondagschool & patronaat* : Kinderen die Zondagschool en patronaten bezoeken bedriegen minder; alhoewel dit feit echter niet afhankelijk is van regelmatigheid van bezoek.

22° *Lid van vereeniging met doel eerlijkheid te bevorderen* : Er is geen verschil tusschen kinderen die lid zijn en deze die geen lid zijn (soms zijn de eerste meer oneerlijk). In een organisatie : hoe hooger de graad en hoe langer het verblijf, hoe groter de oneerlijkheid.

Dus oneerlijkheid is in betrek met : minderbegaafdheid, achterlijkheid, emotioneele onstandvastigheid, sociale en economische handicaps, zuidelijk ras, suggestibiliteit, kinemabezoek, kwalijk gedrag op school.

Bij orde van belangrijkheid vindt men als kwalijke invloeden :

1. Klaskameraden.

2. Persoonlijke minderwaarde : laag intellectueel peil, beïnvloedbaarheid, onstandvastigheid.

3. Bekrompen huiselijk midden op verstandelijk en maatschappelijk gebied.

4. Andere verscheidene feiten in betrek met oneerlijkheid.

Ten slotte blijkt het dus dat niemand eerlijk of oneerlijk is van natuur uit, noch dat eerlijkheid of oneerlijkheid enkelvoudige karaktertrekken uitmaken, doch integendeel specifieke onderdeelen of zelfs functie's vertegenwoordigen van de omstandigheden waarbij men ze aantreft.

Daar vloeit uit voort dat een kind een bedrog in de grootste meerderheid der gevallen zal plegen, zal liegen of stelen in één omstandigheid, en niet in een andere; en dat juist omdat de determinante faktor van zijn gedrag is, de omstandigheid waarin hij zich bevindt. In 't algemeen zou men dus mogen aannemen dat de eerlijkheid en oneerlijkheid eenerzijds afhangt van de omstandigheden in hun betrekking op het kind; anderzijds ook van den ouderdom, den verstandsgraad, het huiselijk midden en andere factoren in het kind zelf.

De redenen tot bedriegen, liegen en stelen zijn van complexen aard; en meestal gehecht aan de omstandigheden zelf.

Wanneer er een conflict oprijst tusschen de neigingen van het kind en den moreelen codex van de omgeving, is de oneerlijkheid een vorm van natuurlijke aanpassing, welke in zich zelf geen de minste moreele beteekenis schijnt te hebben.

Indien de gebruikte middelen aangepast blijken aan de verwezenlijking der begeerten, zal het kind voortgaan met ze te gebruiken, tot men hem vormt tot gewoonten van eerlijkheid en rechtvaardigheid.

Hiermee wordt het mogelijk een paar woorden te opperen over de mogelijkheden om bij een kind de kwade gewoonten welke het heeft aangenomen of zal aannemen in goede te omvormen.

Zooals deze studie's het duidelijk maakten is de praktijk der directe methode, elke aanmoediging ten voordeele der eerlijkheid, elke discussie aangaande het ideaal en den typischen vorm van eerlijkheid zonder eenigen invloed op het gedrag der kinderen.

Zelfs werd opgemerkt dat de uitslag dezer raadgevingen en beschouwingen schadelijk kunnen uitvallen voor het gedrag; men kan inderdaad ook niet uitmaken in hoeverre een individu zich zal laten beïnvloeden door het goede of door het kwade.

Dit sluit natuurlijk niet uit dat het aanleeren van algemeene ideeën over de eerlijkheid moeten verwaarloosd worden; dit wijst er alleen op dat de meeste gebruikte methodes weinig resultaat opleveren, en meermaals schade kunnen doen.

De ruime plaats echter welke de «begeleidende omstandigheden» innemen in den oorsprong der on-

eerlijkheid en in het gedrag in 't algemeen (zooals gezegd: voorbeeld der makkers, persoonlijkheid van oversten, begeleidende details van gelegenheid, doelwit, voorwerp en hun betrekkingen op het kind) wijst op de noodzakelijkheid van, in al de bijzonderheden der verschillende situatie's, de eerlijke wijze van aanpassing te kennen en ze aan te nemen.

Het ware dus noodig dat men een diepgaande studie zou maken van de methodes tot aanpassing in gegeven omstandigheden, opdat het kind duidelijk in den geest zou onderscheid weten te maken tusschen eerlijke en oneerlijke aanpassingen.

Verder is het aan te stippen dat meerdere handicaps van familiaalen, mataschappelijken, en persoonlijken aard veelal met de genesi oneerlijkheid zijn saam te brengen.

Dit noopt ons vooreerst van individueel bij elk kind de manier van aanpassing te *begrijpen*, vooraleer een daad van oneerlijkheid te beoordeelen en zijner verantwoordelijkheid desaangaande vast te stellen.

Het ideaal ware natuurlijk van die handicaps te kunnen doen verdwijnen. Daar dit voorloopig heelemaal is uitgesloten, moeten wij ons beperken tot den wensch dat het eenig onvormbare midden, de school namelijk, in zulke mate zijn methodes zou kunnen aanpassen dat het kind zich steeds in de mogelijkheid zou bevinden van zich eerlijk te gedragen, nog weinig de noodzakelijkheid zou gevoelen van te bedriegen, te liegen en te stelen, en zodoende het niet de kans laten van gewoonten van oneerlijkheid te ontwikkelen, welke zijn later gedrag heelemaal of gedeeltelijk on-sociaal en verdorven zullen maken.

DE ONDERGANG DER AANPASSING.

Het kan niet ontkend worden dat de maatschappij heden ten dage een soort van verholen aandrang ondergaat die, om niet toevallig te zijn, van aard is de gedaantewisselingen van haar aanzijn steeds te vernieuwen.

Deze vermetele overijling in de herschepping, die op allerlei wijzen de wanorde en de stoornis verspreidt in de nieuwe verhoudingen die zich tusschen de personen voordoen, doet niettemin onder hen rechten en verplichtingen ontstaan die een verordenend beheer vergen, en 't is op grond dezer vereischten dat de openbare macht wordt uitgenoodigd om nieuwe wetten uit te werken.

De voorstanders van het voormalig stelsel, die in een dogmatischen geest zijn doorkneed, houden staande dat de nieuwe wetsbepalingen dienen te bezwijken en niet als een betrouwbaren gids meer kunnen genomen worden, omdat de wetgever in het diepst der zaken niet heeft kunnen treden en zich in de onmogelijkheid heeft bevonden de waarheid boven de feiten na te vorschen, terwijl de aanhangers van het nieuw stelsel, integendeel, met de bedoeling aan de traagheid te verhelpen, zoowel in het

uitwerken der wettelijke bepalingen, als in het oplossen der geschillen, de billijkheid aanprijzen, 't is te zeggen de gerechtigheid ten opzichte slechts van het natuurlijk recht, alsook de afschaffing van alle rechtsvormen.

De vermaarde Academist, Casimir De la Vigne, heeft zich, wel is waar, daarover uitgelaten met te verkondigen dat het recht de treffendste ontdekking is die het menschedom ooit tegen de billijkheid heeft gedaan, maar wij geven gewillig toe dat deze meening enkel een geestigen inval uitmaakt, zoo niet zou het verkeerd recht in voege moeten worden gebracht.

In een kort bestek samengevat, moet men aannemen dat de wet niet altijd gelijkvormig aan de billijkheid kan zijn en dit, omdat zij al de gevallen niet kan vooruitzien en op alle gebeurlijkheden niet kan bedacht zijn, en 't is, overigens, blijkbaar dat zoodra zij in haren woordvorm is uitgewerkt, zij enkel dient toegepast op de voorziene gevallen, vermits zij ten slotte de einduitkomst uitmaakt van een bevestigende en betoogende ervaringsleer.

Indien deze redenen de traagheden in de wijzi-

ging der wetgeving rechtvaardigen, valt het nochtans niet te betwijfelen dat de wet alsdan een deugd bezit, te weten : de toetst der praktijk, dewelke op haar een blijvend merk drukt, hetgeen als voldoende voorkomt om de eensgezindheid en de regelmaat der betrekkingen van de menschen onderling vast te stellen.

Maar de gebeurtenissen volgen elkaar zoo snel op, dat slag op slag nieuwe wetten moeten worden gemaakt om aan de gestelde eischen te voldoen. Ofschoon deze wetten meestal slechts voorloopig zijn uitgevaardigd, stelt zich de vraag of zij van alle noodige pleegvormen moeten worden beroofd.

Men weet, inderdaad, dat, ondanks het tegenstrijdig gevoelen van La Bruyère, de vorm, die de levendigheid schenkt aan de wet, meer geldt dan den grond der zaak en dat het instellen der pleegvormen, echter niet de uitwerking is eener fantasie, maar wel van eene noodwendigheid teneinde, namelijk, het willekeurige te voorkomen.

In weerwil van dit grondbeginsel, dat bij alle wetten van toepassing is, heeft de wetgever nochtans gemeend meer uitgebreidheid aan den wil des Rechters te verleen, toen hij de wet van 5 Oogst 1933 op de herziening der handelshuurceelen heeft uitgewerkt.

Krachtens artikel één dezer wet moet, inderdaad, het overdreven karakter der huur opvallend zijn, opdat de vordering ontvankelijk weze; het onderscheidingskenmerk is nu eens de openbaarheid, dan weder de ligging van het verhuurde, nu eens de soort van uitbating, en dan weder de wetenschap zelve van den Rechter. En 't is maar wanneer dit kenmerk voorafgaandelijk erkend is geworden, dat de Rechter zijn toevlucht neemt tot de middelen van bewijs in artikel twee der gezegde wet opgesomd, om tot den grond der zaak over te gaan,

zooals zulks spruit uit de stellige en ondubbelzinnige bewoordingen van de rede door den heer Ligy in den Senaat uitgesproken, tijdens de bespreking tot dewelke de stemming van voormelde artikelen aanleiding heeft gegeven.

De maatregel getroffen betrekkelijk de ontvankelijkheid der vraag zou werkelijk vreemd aandoen, indien hij niet op billijke gronden zou berusten; maar de wetgever heeft zich als doel gesteld de zaken uit te dooven die, zonder onderscheid, ter zitting zouden worden gebracht op een onbedachte wijze, en 't is om dit doel te bereiken, dat hij den Rechter met eene waarachtige eigenmachtigheid heeft bekleed om over het overdreven kenmerk der huur, zonder middelen van onderzoek, in billijkheid te oordeelen.

Spoed en billijkheid bevinden zich alzoo vereenigd, maar trots dit samengaan heeft het wettelijk middel, om de ontvankelijkheid der vraag vast te stellen, de aanhangers van het nieuw stelsel niet kunnen bekoren, daar allen verlangen het beweerd overdreven kenmerk der huur door een deskundig onderzoek te doen vaststellen en dit voor de eenvoudige reden dat dit middel den grond van het recht vermeerstert.

Waarom zich beroepen op de oude algemeene beginselen der rechtspleging, wanneer men oordeelt dat de wetgeving en het Gerecht met traagzaamheid handelen?

Is het misschien niet omdat de nieuwe maatregelen deze beginselen in duigen werpen? Maar alsdan... zou de aanpassing alreeds in den steek worden gelaten vóór zij beproefd werd?

ALBERT WILLAERT

Rechter in de Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 31 October 1934

Voorzitter : M. Joly.

Raadsheeren : MM. de Potter en Simon

Advocaat-Generaal : M. Collard.

Pleiters : Mters H. De Jongh en E. Wildiers.

SCHEIDSRECHTERLIJKE PROCEDUUR. — COMPROMIS. — ART. 1007 W. B. R. — AANSTELLING VAN EEN NIEUWEN SCHEIDSRECHTER.

Wanneer de door partijen aangeduiden scheidsrechter, binnen de drie maanden na de scheidsrechterlijke

overeenkomst zijn ambt niet. waarneemt, vervalt zijn aanstelling ingevolge art. 1007 W. B. R.

De partijen moeten dan een anderen scheidsrechter aanduiden.

Schenck t/ Spiessens.

Gezien het, aan het Hof in geboekte uitgifte overgelegd vonnis waarvan beroep.

Overwegende dat het beroep in den door de wet voorgeschreven vorm en ten gepasten tijde ingesteld is geworden en dat de ontvankelijkheid ervan niet betwist wordt.

Overwegende dat de eisch, ingeleid bij dagvaarding in dato 28 Februari 1930, gewijzigd en nauw-

keurig omschreven bij nieuwe dagvaarding in dato 11 September 1931, hiertoe strekt dat eischer in beroep zou worden veroordeeld om een scheidsrechter te benoemen, die, samen met den door verweerder in beroep reeds aangestelde scheidsrechter, alle, naar aanleiding van den opbouw van het huis staande en gelegen Vijverlaan te Wilryck, tusschen partijen bestaande geschillen of deze welke zouden kunnen ontstaan, zal beslechten in laatsten aanleg.

Overwegende dat in het contract van onderneming, tusschen de twistende partijen gesloten, bedongen werd dat al de hierboven aangestipte geschillen zouden onderworpen worden aan de beslissing van een scheidsrechter den heer Kinart in laatsten aanleg, zonder verhaal en bovendien dat in geval van ontstentenis (het woord ontsteltenis dat in de overeenkomst voorkomt, werd klaarblijkelijk ten gevolge van een loutere stoffelijke vergissing gebruikt) van den heer Kinart, de partijen zich zullen moeten accoord stellen op den naam van een scheidsrechter, dat bij gebreke dit te doen, elk van beide een scheidsrechter zou aanduiden.

Overwegende dat bewust beding, dat het ontstaan van al de te beslechten geschillen voorafgaat een scheidsrechterlijk beding uitmaakt en dat een compromis tusschen partijen wordt aangegaan telkens als een geschil voor den scheidsrechter wordt gebracht.

Overwegende dat bij gebreke aan alle overeenkomstige beschikkingen aangaande haren duur de zending van den scheidsrechter, uit kracht van art. 1007 van het wetboek van burgerlijk vordering niet langer duurt dan drie maanden, te rekenen vanaf den dag dat de partijen het ontstane geschil voor den scheidsrechter hebben gebracht.

Overwegende dat de bestanddeelen der zaak doen blijken dat de heer Kinart wegens zijn menigvuldige beroepsbezigheden talrijke voor hem aanhangig gemaakte geschillen, binnen den door de wet bepaalde termijn, niet heeft beslecht.

Overwegende dat diensgevolge voor wat die geschillen aangaat, zijn scheidsrechterlijke macht vervallen is, en dat wat de andere geschillen betreft, onverschillig of zij reeds ontstaan zijn of niet, de hierboven aangegeven omstandigheden, ten genoegen van het Hof het bewijs opleveren van de ontstentenis van den heer Kinart.

Overwegende dat de termijn binnen dewelke eischer in beroep zijn scheidsrechter zal moeten aanstellen dient verlengd te worden in de hierna bepaalde mate;

Overwegende dat terecht, om beweegredenen welke het Hof aanneemt, de eerste rechter heeft beslist, dat al de kosten die ontstaan zijn tengevolge van de dagvaarding in dato 28 Februari 1930, ten laste van verweerder in beroep zullen blijven.

Om deze redenen,

Het Hof,

alle wijdere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt het bestreden vonnis met deze wijziging nochtans dat eischer in beroep zijn scheidsrechter zal moeten aanstellen acht dagen uiterlijk na de beteekening van het huidig arrest; verwijst eischer in beroep in de op het hooger beroep ontstaan gerechtskosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer, 16 Mei 1934.

Voorzitter : M. Angenot.
Pleiters : Mers Stellfeld en Rantz.

PERSVRIJHEID. — STAKING. — AANMANING OM NIET TE ONDERKRUIPEN. — RECHTMATIGE DAAD.

1. *Wanneer een syndicaat strooibriefjes verspreidt en in haar vakblad artikels laat verschijnen, waarin werklieden aangemaand worden niet in een bepaald werkhuis te gaan werken aan mindere prijzen, dan degene gevraagd door werklieden der firma, juist in staking gegaan uit oorzaak van vermindering van loon, moet dit aanzien worden als zijnde geen onrechtmatige daad, maar wel een verweer dat deel uitmaakt van het recht beroepsbelangen te verdedigen.*

Boch t/ Algemeene Centrale en Drukkerij Excelsior.

Aangezien aanleggers zich steunen op openbaar gemaakte mededeelingen zoowel door strooibrieven verspreid en gedrukt door de N. V. Drukkerij Excelsior, 2^e verweerster als op eene mededeeling op 6 November 1933 door het blad «De Strijdkreet», orgaan van 1^e verweerster;

Aangezien die strooibrieven en het dagbladartikel door aanleggers aanzien worden als hebbende eene stoffelijke en zedelijke schade aan hen toegebracht;

Aangezien den zin dezer publicaties hierop weerkomt dat er melding gemaakt wordt : «Dat eene staking is uitgebroken in het werkhuis van aanleggers; dat deze tracht onderkruipers te vinden in alle deelen van het land, zelf dat men Duitschers wil aanwerven, om de Belgische arbeiders hun dagelijksch brood te ontnemen en dat deze wenschen dat er geene loonbederfers in hun vak zouden optreden, dat die stakers hunne belangen verdedigen en eenen moreelen steun vragen voor degenen die in firma der aanleggers in staking zijn getreden»;

Aangezien al moet die publicatie aanzien worden als eene aanmaning om de werklieden te beletten in het werkhuis van aanleggers zich aan te bieden, nochtans dient aangenomen te worden dat het rechtmatig is, voor wat de belangen van de arbeiders betreft, dat zij deze mogen verdedigen, wanneer zij niet de perken van eene rechtmatige belangenverdediging overschrijden en ook aanleggers niet eene rechtstreeksche schade toebrengen;

Aangezien in huidig geval, werklieden aanmanen, niet in een werkhuis te gaan werken, aan mindere prijzen, dan degene gevraagd door werklieden der firma, juist in staking gegaan uit oorzaak van vermindering van loon, moet aanzien worden als zijnde geene onrechtmatige daad, maar wel dat dit deel uitmaakt van het recht beroepsbelangen te verdedigen;

Aangezien in dezelfde bewoordingen als in de strooibrieven, in het blad : «De Strijdkreet» eene mededeeling voorkomt zeggende : «Dat er staking in firma der aanleggers is losgebroken, dit voor verlag van loonen, dat eer dient voorkomen dat er strijdbrekers zich zouden aanbieden, dat de vloerders worden aangemaand zich niet in dit werkhuis

aan te bieden om dezen onhandelbaren persoon te doen verstaan dat zelf met de heerschende werkloosheid geen afbreuk moet gedaan worden aan de eensgezindheid der arbeiders ;

Dat uit huidig artikel ook alleen eene verwittiging spruit die voor doel heeft niet alleen te doen kennen aan de arbeiders dat er staking ontstaan is in het werkhuis der aanleggers voor loongeschil maar ook den raad gegeven wordt aan de arbeiders, zich niet in dit werkhuis te gaan aanbieden ;

Aangezien aanleggers geene schade kunnen voorbrengen die zij zouden geleden hebben door beide mededeelingen, dat zij niet bewijzen dat er geene werklieden zich hebben aangeboden uit oorzaak dezer mededeelingen van strooibrieven en publicatie in het dagblad «De Strijdkreet» ;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle meer uitgebreide en tegenstrijdige besluiten verwerpente :

Wijst aanleggers af van hunnen eisch ;
Veroordeelt ze tot de kosten van het geding.

NOTA. — Vergelijk in hetzelfde nummer, vonnis van dezelfde Kamer en datum inzake Boch t/ S. M. Ontwikkeling en Huysmans.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer, 16 Mei 1934.

Voorzitter : M. Angenot.
Pleiters : Mers Stellfeld en Rantz.

1. PERS. — STAKING. — AANZETTING TOT NIET IN DIENST TREDEN.
2. PERS. — HOOFDOPSTELLER. — AANSPRAKE LIJKHEID. — BEGRENZING.
3. PERS. — UITGEVER. — AANDUIDING VAN SCHRIJVER TIJDENS GEDING. — VOORWAARDEN VOOR BUITEN ZAKE STELLING.

1. *Stielgenooten aanzetten om niet te gaan werken bij een patroon die loonen vermindert stelt een daad daar die het verenigingsrecht, het recht van staking, het recht van werkweigering en van lock-out niet overschrijdt.*

Het stilleggen van het werk in een fabriek wegens loonsvermindering is geen onrechtmatige daad, die aanleiding kan geven tot schadevergoeding.

2. *Wanneer het niet blijkt uit de stukken van den bundel of uit de bestanddeelen van de zaak dat een hoofdsteller van een blad kennis zou hebben gehad van een lasterend artikel, verschenen in dit blad, kan deze hoofdsteller niet aansprakelijk worden gesteld.*

3. *Opdat een drukker van een lasterend artikel zijne buitenzake stelling zou kunnen aanvragen, is het niet voldoende dat hij den schrijver van het artikel tijdens de debatten zou aanduiden. Hij moet dezen aangeduiden persoon in zake roepen en moet hij ten overstaan van dezen persoon gerechtelijk doen beslissen dat hij werkelijk de schrijver van het bewuste artikel is.*

Boch t/ S. M. Ontwikkeling en M. Huysmans.

De Rechtbank spreekt het volgende vonnis uit :

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten ;
Gezien de stukken des gedings, namelijk de geboekte dagvaarding in dato van 16 December 1933 ;

Aangezien aanlegster de «Maatschappij in Gezamentlijken Naam «Boch Frères» en «Heer A. Muller», bestuurder van de Antwerpsche succursaal, schadevergoeding eischen van verweerders om het publiceeren in de samenwerkende maatschappij Ontwikkeling «De Volksgazet», waarvan tweede verweerder, heer C. Huysmans, de hoofdopsteller is, van een artikel versohenen op 1 November 1933 en een ander artikel op 20 November 1933, waarvan voor ieder een geboekt exemplaar voorgelegd wordt ;

le Voor wat betreft het artikel van 1 November ;
Aangezien het artikel van 1 November als volgt voorkomt :

« Aan het Vloerdersbedrijf,

» Bij den vloerderspatroon «Boch», in de Clementi-nastraat, te Antwerpen is een konflikt uitgebroken ;
» Wij verzoeken dat geen enkele vloerder zich daar » zou aanbieden,

» Namens de Algemeene Centralen.

Aangezien weliswaar dit artikel de werklieden aanspoort om zich niet bij aanlegster aan te bieden om te werken dat er nochtans rekening moet gehouden worden met het stakingsrecht der werklieden ;

Aangezien in huidig geval te beslissen valt of ja dan neen er eene onrechtmatige daad gepleegd wordt wanneer werklieden aangezet worden zich niet bij eenen werkgever aan te melden, zooals het zich hier voorgedaan heeft ;

Aangezien het van zelf sprekend is dat werklieden van eenzelfde vak het recht bezitten hunne beroepsbelangen te verdedigen en dat zij vrij zijn de voorwaarden die een werkgever voorstelt te aanvaarden of te verwerpen ;

Aangezien stielgenooten aanzetten om niet te gaan werken bij een persoon, die loonen vermindert eene daad daarstelt die het verenigingsrecht, het recht van staking en de werkweigering, even als het recht van lock-out niet overschrijdt ;

Aangezien aanlegster geen bewijs voorbrengt waaruit zou kunnen blijken dat zij schade zou hebben opgelopen anders dan door het stilleggen van het werk, welk feit niet onrechtmatig is ;

Aangezien eene waarschuwing om niet bij een persoon te gaan werken niet bindend is voor de werklieden die deze aankondiging lezen daar zij altijd de volle vrijheid genieten die niet te volgen ;

2e Voor wat betreft het artikel van 20 November 1933.

Aangezien in dit artikel de Bestuurder Heer Muller, 2e aanlegger aangeduid in volgende bewoordingen «De bestuurder van dit werkhuis is iemand die » één of meerdere termen in Congo verbleven heeft, » meermaals hebben wij gehoord hoe sommige blanken die zelve onvoldoende beschaving hebben on » dergaan met de negers omspringen ;»

« Ten slotte worden sommige van die kolonialen » zoo verward in de boosheid dat zij dezelfde metho » den willen toepassen op blanke arbeiders in Europa » enz...

Aangezien dit artikel niet moet aanzien worden als eene satier, die niet kwetsend zou zijn voor den be-

stuurder; dat tusschen eene gematigde polemiek aangaande beroepsbelangen persoonlijkheden niet dienen gemengd te worden;

Aangezien het artikel voor de lezers hier op neerkomt: «De bestuurder is iemand die lang in Congo vertoefd heeft, die onvoldoende beschaving heeft genoten, die verstand is in de boosheid en methoden op blanken wil toepassen zooals hij gelijk andere blanken het misschien met de negers gedaan heeft tijdens zijn lang verblijf in Congo;»

Dat dit de grenzen van zuivere kritiek en van gematigde polemiek in verre mate overtreedt en als spotten op ironische wijze gelijkstaande met belediging moet aanschouwd worden;

Aangezien dit ongetwijfeld het geval is in huidig artikel waar het eene persoonskwesie geldt die den bestuurder afschildert als zijnde iemand die de blanke arbeiders wil behandelen zooals diegene «die onvoldoende beschaving heeft gehad, met de negers in Congo omspringt», enz., aldus als beledigend en lasterlijk moet aanzien worden;

Aangezien het einde van dit artikel: «Wij raden ten anderen aan het konflikt niet een al te scherp uitzicht te geven; immers de Finma Boch verkoopt nog andere artikelen dan vloersteen en wij zouden die misschien wel eens kunnen aanduiden», in zijn bewoordingen moet aanzien worden als zijnde het gevolg van artikel op 1 November gepubliceerd, dat deze bewoordingen meer eene verwittiging daarstellen die de perken van eene rechtmatige polemiek niet overschrijden en moeten aangenomen worden als zijnde eene verdediging van beroepsbelangen;

Aangezien ook niets bepaald voorgebracht wordt in deze bewoordingen dat de eer of moraliteit zoowel van bestuurder van de firma als van deze firma zou krenken;

Aangezien in huidig geval tweede verweerder, heer C. Huysmans weliswaar bestuurder der «Volksgazet» is, maar dat niet blijkt noch uit de stukken van het bundel, noch uit de bestanddeelen der zaak, dat deze kennis zou gehad hebben van bedoeld artikel, dat deze onder deze omstandigheden dient buiten zaak gesteld te worden;

Aangezien het dus vast staat dat slechts een deel van het artikel in de Volksgazet gepubliceerd lasterend en beledigend is voor tweeden aanlegger; daar waar eerste verweerder de personaliteit van tweeden aanlegger aanraakt;

Aangezien dit artikel de eerste aanlegger noch beledigd, noch in hare eer gekrenkt heeft;

Aangezien 2e aanlegger dus met recht artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek mag inroepen, dat een deel van dit dagbladartikel voormeld het recht der kritiek te buiten gaat en dat die aantijgingen tot niets minder strekken dan 2e aanlegger verdacht te maken;

Aangezien artikel 18 der grondwet wanneer de schrijver gekend is, en gehuisvest in België noch den uitgever, noch den drukker, noch uitdeeler vervolgd mag worden, de volle verantwoordelijkheid ten laste legt van degene die opsteller van een litigieus artikel is, wanneer de drukker hem aangeduid heeft;

Aangezien het nochtans niet volstaat gelijk het hier gedaan werd door 1e verweerder eenen opsteller aan te duiden terloops de debatten, dat zij intogendeel tot plicht had dezen regelmatig door exploit inzake te trekken voor de Rechtbank en door deze rechte-

lijk de hoedanigheid van opsteller, die zij hem toekent, te doen erkennen (zie Beroepshof Brussel, 2 Januari 1895 Pas. III 161);

Aangezien die wijze waarop zulke aanduiding gedaan werd door 1e verweerder gelijkstaat met geen de minste aanduiding;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende:

Verklaart de eisch van eerste aanlegger ongegrond tegen beide verweerders; wijst ze ervan af;

Veroordeelt ze tot 1/4 der kosten;

Verklaart de eisch van tweede aanlegger ontvankelijk doch ongegrond tegen 2e verweerder, wijst hem ervan af en verwijst hem tot 1/4 der kosten;

Verklaart de eisch van 2e aanlegger ontvankelijk en gegrond tegenover 1e verweerder Samenwerkende Maatschappij Ontwikkeling;

Diensvolgens zegt voor recht dat het deel van artikel verschenen in de Volksgazet, van 20 November 1933 in deze bewoordingen: «de bestuurder heeft onvoldoende beschaving enz., enz., beledigend en eerroovend voor 2e aanlegger is;

Veroordeelt 1e verweerder om te betalen aan 2e aanlegger ten titel van schade-vergoeding eene som van twee duizend vijf honderd frank met de gerechtelijke intresten;

Verwijst eerste verweerder om het tegenwoordig vonnis in zijn geheel te doen afkondigen en inlassen onder den titel: «Rechterlijke Eerherstelling» in het dagblad de Volksgazet van Antwerpen, op dezelfde plaats en in dezelfde drukletters als die welke gebruikt werden voor het hooger aangeklaagd artikel van 20 November 1933;

Verwijst eerste verweerder te harer kosten de inlassing te doen verschijnen éénmaal in de eerste uitgave van gezegd dagblad na de betekening van dit vonnis verschijnende en bij gebreke door eerste verweerder daaraan te voldoen, veroordeelt van nu af 1e verweerder om te betalen aan 2e aanlegger, heer Muller, de som van vijftig frank boet per dag vertragung ten titel van schadevergoeding en niet van dwangverplichting of astreinte;

Veroordeelt 1e verweerder tot de overige kosten;

Geeft akte aan aanleggers dat zij het geding schatten in elk zijner onderdeelen tegenover ieder der partijen op 10.000 fr., alleen voor wat betreft de bevoegdheid en den aanleg;

Verklaart het tegenwoordig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande beroep en zonder borgstelling behalve wat aangaat de kosten;

NOTA: Vergelijk ook het vonnis inzake van zelfden aanlegger tegen de Algemeene Centrale en Drukkerij Excelsior, in hetzelfde nummer afgedrukt.

Betreffende de verschillende vraagstukken in dit vonnis beslecht, kan men raadplegen:

Collin-Capitant, t. II, blz. 385 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

Duplat, Le Journal, blz. 285 en aldaar aangehaalde rechtspraak, blz. 364, 366 en 367.

Rép. Prat. Droit belge, 2e Diffamation, r. 99 en aangehaalde rechtspraak.

Cass. Franç. 17 Maart 1932, Gaz. Pal. 1932, nr 160.

Pand. Belges, V° Responsabilité, nrs 1938 en 966.

Pand. Belges, V° Presse, nr 24.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

6 November 1934.

Voorzitter : M. Van de Pitte.
 Referendaris : M. Ed. Maertens.
 Pleiters : Mters Sabbe en Claeys.

BEDIENDENCONTRACT. — MEDEDINGENDEN
HANDEL. — ONMIDDELIJK ONTSLAG. — GE-
WETTIGD.

De bediende heeft het recht niet een mededingende handel te beginnen terwijl hij nog in dienst is, noch zich tot het publiek te wenden, zich steunende op de betrekkingen die hij had, terwijl hij bediende was. De werkgever mag een dergelijken bediende onmiddellijk ontslaan.

Resler t/ De Reyghere.

Aangezien eischer de betaling opvoert van :

- 1) 7500 frank te kort betaald aan wedde sedert 1 April 1933 tot 1 Juni 1934 ;
- 2) 15000 frank vergoeding voor ontijdigen opzeg van dienst als bediende ;
- 3) 276 frank ;

Over de eerste vraag :

Aangezien verweerder antwoordt dat de maandelijksche wedde, sedert 1 April 1933, 2000 fr. bedroeg en 2500 ;

Aangezien eischer een notaboekje voorlegt, waar op een blaadje voor 4175 frank betalingen van De Reyghere aangeteekend staan, en aan den overkant, tot op dezelfde hoogte, de aantekening van 4450 fr. voorschotten van eischeres daaronder de aanrekening van 500 frank voor elkeen der maanden April tot October, en verder de voortzetting van 500 frank te kort betaald, van October 33 tot 1 Juni 34;

Aangezien het zonder belang is te onderzoeken indien ja dan neen, verweerder eigenhandig zijne betalingen opgeteekend heeft die niet betwist worden, en dat deze aantekeningen tegenover de voorschotten staan tot op dezelfde hoogte van het blad ;

Doch dat het volstrekt niet bewezen is dat de zoo gezegde afhoudingen achterna niet opgeteekend werden, zoodat het niet zeker is dat verweerder deze aantekeningen gezien heeft ;

Aangezien dat eischer niet bewijst dat zijn maandelijksche wedde 2500 frank bedroeg, dat de bewezen uitvoering van de dienstverhuring doet vermoeden dat het slechts 2000 frank was ;

Dat de eerste vraag dus ongerond is.

Over de tweede vraag :

Aangezien verweerder op 30 Mei 1934 eischer verwittigd heeft dat het hem verboden was een boek of papierhandel te Brugge te openen, terwijl hij nog in dienst was ;

Aangezien eischer op 24 Mei 1934 zijne inschrijving als lid aangevraagd had bij de Cercle Belge de la Librairie, voorwendende zijn beroep als papier- en boekverkooper te Brugge, Simon Stevin's plaats, 16, alwaar hij thans gevestigd is ;

Dat hij reeds op 30 April 1934 zich op het handelsregister had laten opteekenen ;

Dat verweerder dit vernomen hebbende, hem op 1 Juli afgedankt heeft wegens het openen van een boek- en papierhandel ter stede en zulks op 3 Juni schriftelijk bevestigde ;

Aangezien verweerder daartoe volkomen gerechtigd was, daar het onhoudbaar is een bediende in dienst te behouden, die terzelfder tijde mededinger is ;

Aangezien eischer vruchteloos opwerpt dat het zijne vrouw was die den winkel geopend had ; dat hij zelfs in dit geval een rechtstreeksch belang had zijn werkgever te benadeelen ;

Aangezien dat overigens niet waar is, daar zijne vrouw geen toelating bezat om handel te drijven, en het nu onbetwistbaar is dat hij aan het hoofd van zijn handel staat ;

Aangezien de tweede vordering niet gegrond is ;

Aangezien de derde vordering niet betwist wordt ;

Over de tegenvordering ;

Aangezien verweerder 1) 525 frank opvoert slot van den prijs van den aankoop van een kostuum door Mad. De Reyghere, voorgesloten ;

Aangezien hoofdeischer beweert dat het een geschenk geldt ;

Dat deze vraag niet gegrond is,

2) 25000 frank vergoeding voor oneerlijke mededingen ;

Aangezien hoofdeischer het recht niet had een mededingenden handel te openen, terwijl hij nog in dienst was, het recht niet had zich tot het publiek te wenden ; zich steunende op de betrekkingen die hij had terwijl hij bediende was van eischer op tegenvordering ;

Dat het zonder belang is dat hij deze omzendbrieven slechts na het einde van zijne dienstverhuring rondgezonden heeft en zelfs sedert het inspannen der hoofdvordering, daar zij het waren voor het inspannen der tegenvordering ;

Aangezien de stoffelijke schade niet aanzienlijk kan zijn en de schade hoofdzakelijk van zedelijken aard geweest is ;

Om deze redenen de rechtbank zegt dat hoofdeischer recht heeft op twee honderd vijf en zeventig frank geleend geld ; verwerpt de andere hoofdvorderingen ;

Zegt voor-recht dat er aan hoofdverweerder zeven honderd en vijftig frank vergoeding toekomt wegens oneerlijke mededinging ;

Na schuldvergelijking, veroordeelt hoofdeischer tot de betaling van 475 frank voor slot van schadevergoeding aan hoofdverweerder, eischer op tegenvordering,

met de rechterlijke kroozen en tot twee derden der gedingskosten een derde ten laste van hoofdverweerder ;

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad en zonder borg niettegenstaande elk verhaal.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

7e Kamer. — 20 Oogst 1934.

Voorzitter : M. Berré.

Referendaris : M. J. Janssens.

Pl. : Mrs. F. Wildiers, F. Struyf loco Van de Reydt,
 P. Meertens, P. Pollet.

BEVOEGDHEID. — GEZINSVERGOEDINGEN. —
— BESTUURLIJK KARAKTER DER INSTELLINGEN. —
SCHEIDING DER MACHTEN. — ONBE-
VOEGDHEID DER HANDELSRECHTBANKEN.

De organismen ingesteld door de wet van 4 Oogst 1930 om den dienst der gezinsvergoedingen te ver-

zeker zijn publiekrechtelijke personen. In toepassing van het principie van de scheiding der machten is de Handelsrechtbank onbevoegd om kennis te nemen van alle vorderingen betrekking hebbende op zulkdanige daden van beheer.

Caisse spéciale de compensation pour allocations familiales en faveur du personnel des hotels t/ C. en csn.

Gezien de geboekte dagvaardingen op veertienden Februari, twaalfden Januari, achtsten Februari 1900 vier en dertig, acht en twintigsten September 1900 drie en dertig en twaalfden April 1900 vier en dertig beteekend;

Aangezien al de onderworpen zaken het onderzoek van een zelfde bevoegdheidsvraagstuk vergen en zij dus desaangaande verknocht zijn (Verbreking 39 October 1923. Pas. 1924. I. 9).

Dat zij dienen samengevoegd te worden;

Aangezien beide eischeressen verklaren bestuurlijk tot pleiten gemachtigd te zijn;

Aangezien Walter Mertens, en Lambert Gielen hunne wederkeerige echtgenooten verklaren te machtigen om in rechte op te treden;

Aangezien de vorderingen tot de betaling strekken der bijdragen bij artikel 43 der wet van 4 Augustus 1930 bepaald;

Aangezien sommige verweerders de bevoegdheid ratione materiae der rechtbank afwijzen;

Dat de rechtbank ambtshalve hare bevoegdheid moet onderzoeken tegenover deze verweerders die de bevoegdheid niet afwezen;

Aangezien beide eischeressen de bevoegdheid der Rechtbank meenen te verrechtvaardigen met de beschouwingen dat de verplichtingen der kooplieden van handelaard vermoed worden, tenzij het bewezen voorkomt dat zij uit een oorzaak aan den handel vreemd vloeien, en dat de gevorderde bijdragen door verweerders verschuldigd zijn om rede en bij gelegenheid van een dienstverhuring rechtsstreeks in betrekking met de handelsverrichtingen;

Aangezien in tegendeel van de aanvoeringen van eischeressen, is de beweerde oorzaak die verweerders tot betaling zou verplichten, van bestuurlijke orde;

Aangezien immers met bij haar artikel 73 aan eischeressen de rechtspersoonlijkheid als openbare inrichting toe te kennen, heeft de wet van 4 Augustus 1930 tevens vastgelegd dat hunne werkzaamheden om de gezinsvergoedingen te bedelen en om de daarvoor noodige gelden in te zamelen eenen openbare dienst uitmaken. (Rep. Prat, du dr belge V° Etablissements publics et d'utilité publique N°s 40 et 51).

Aangezien eischeressen niet behooren tot het stichtingstype maar wel tot het vereenigingstype van openbare inrichting (art. 16 der wet van 4 Augustus 1930) zoodat het wettelijk gedwongen lidmaatschap aan de openbare inrichting verweerders een openbare hoedanigheid geschonken heeft (Rep. Prat. du dr belge V° Etablissements publics et d'utilité publique n° 107).

Aangezien het vermogen van eischeressen zich verdeelt in privaat domein en in openbaar domein, dit laatste behelzende de goederen ten gebuik van de gemeenschap der burgers en verbonden aan de bestuurlijke dienst verlichaamd in de eischeressen. (Verbreking 2 October 1924; Pas. 1924. I. 530).

Aangezien het recht van de eischeressen om de bijdragen bij hare leden in te zamelen met het doel de bedeeeling der gezinsvergoedingen toe te laten, tot het openbaar domein van eischeressen behoort;

Aangezien ingevolge blijkt dat de vordering niet tot doel heeft de effening of de erkenning van een burgerlijk recht het is te zeggen van een privaat recht dat elke natuurlijke persoon of erkende rechtspersoon kan uitoefenen, naar dat het er om gaat te onderzoeken of een openbaar bestuur, verpersoonlijkt in een publiekrechtelijke rechtspersoon, op grond van een bestuurlijke beschikking, een harer leden met eene openbare hoedanigheid bekleed, kan dwingen bij te dragen aan haar openbaar domein;

Dat het geschil dus gaat over het innerlijk beheer van een bestuurslichaam;

Aangezien het traditioneel beginsel der machtenscheiding belet dat een geschil rond het innerlijk beheer van eenen openbaren dienst ontstaan bij de Rechtbank aangebracht wordt. (Cfr in analogisch geval de toepassing van hetzelfde beginsel door de artikelen 39 en 41 van het decreet van 29/XII/1811 op de invordering van het «geschodt» verschuldigd door de leden van een Polder, eveneens openbare inrichting van het vereenigingstype).

Om deze redenen,

De Rechtbank alle andere of strijdige besluiten afwijzende;

Voegt de zaken ter algemeene rol onder nrs 50023, 49277, 50019, 46911 en 51424 opgenomen samen;

Verleent akte dat Walter Mertens zijne echtgenoot Céline De Roo en dat Lambert Gielen zijne echtgenoot Inma Peeters machtigen in rechte op te treden;

Verklaart zich onbevoegd;

Stelt de kosten wederkeerig ten laste van elke eischeres.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

21e Kamer. — 3 Juli 1934.

Voorzitter : M. Bareel.

Bijzitters : MM. Gilmont en Valentin

Pleiters : Mters Edg. Van Dessel en L. Van Dijk.

VERKEERSREGLEMENT. — RECHTSTREEKSCH DAGING. — BEVOEGDHEID. — POLITIERECHTER. — VERWONDINGEN AAN GEDAAGDE. — GEEN WEZENLIJKE BESTANDDEELEN VAN ZIJN WANBEDRIJF. — ONBEVOEGDHEID VAN BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK.

De politierechter alleen is bevoegd om kennis te nemen van overtredingen op de reglementen op het verkeer ;

De omstandigheid dat de rechtstreeksch gedaagde zelf verwondingen opliep, maakt van de feiten geen wanbedrijf, deze kwetsuren welke de wezenlijke bestanddeelen zouden uitmaken van het wanbedrijf voorzien door art. 418 en 420 S. W. kunnen tegen dezen gedaagde niet in aanmerking genomen worden.

K. De Man t/ J. Van Cauwelaert.

Aangezien de rechtstreeksche dagvaarding strekt tot het doen toepassen van strafbepalingen en van schadevergoedingen aangaande feiten die zouden door de gedaagde te St Kwintens-Lennik begaan zijn geweest en dewelke volgens het exploot van rechtstreeksche dagvaarding, enkel daden zijn die overtredingen op de reglementen over het verkeer kunnen uitmaken, namelijk zou de gedaagde zijn rechterkant niet gehouden heeft, zou hij van zijn snelheid niet meester geweest zijn en zou hij op een openbaar plein den doorgang niet vrij gelaten hebben voor het voertuig dat van rechts kwam.

Aangezien de politierechter alleen bevoegd is om over dusdanige overtredingen te beslissen.

Aangezien de omstandigheid dat de gedaagde wonden of slagen ondergaan heeft, hier geenzins in aanmerking kan genomen worden om de daadzaken als wanbedrijf (overtreding van art. 418 en 420 van het Strafwetboek) aan te nemen.

Aangezien inderdaad aan den gedaagde alleen en aan geen ander persoon, de kwetsuren of wonden veroorzaakt geweest zijn, dewelke de wezenlijke bestanddeelen zouden uitmaken van het wanbedrijf, voorzien door artikel 418 en 420 van het strafwetboek;

Dat zij niet tegen het slachtoffer zelf zouden kunnen in aanmerking genomen worden.

Aangezien dus het bestaan van kwetsuren in zake der rechtstreeksche dagvaarding tegen Van Cauwelaert Julien geen invloed op de bevoegdheid van de Rechtbank kan uitoefenen, omdat zij onverschillig is voor de toepassing van de strafwetten tegen den gedaagde.

POLITIERECHTBANK TE HERZELE

24 Februari 1934.

Voorzitter : M. A. De l'Arbre.

VERKEERSREGLEMENT. — VORSTEKEN. — STRAATKRUISING. — VOORRIJDENDE EN LINKSDRAAIENDE AUTO. — AFWEZIGHEID VAN SEIN. — VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN.

Wie bij een straatkruising voorsteekt begaat een overtreding op het verkeersreglement, grootelijks verzachtende omstandigheden dienen in acht genomen indien de ingehaalde auto links draaide zonder te trompen of te tekenen te doen met de hand of op gelijk welke wijze.

O. M. t/ De Troyer.

Aangezien de betichte De Troyer Felix, den 3 November 1933, rond 5 ure 's namiddags, bij eene straatkruising den auto gevoerd door De Bisschop Alfons, heeft willen voorsteken volgens eigene bekentenis aan de rijkswacht.

Aangezien hij, zoodoende, art. 1 van het Koninklijk Besluit van 1 Juni 1931, overtreden heeft.

Aangezien de botsing met den auto van De Bisschop geschiedde, terwijl deze laatste links draaide, om een zijdedeg in de slaan, en dat zonder te trompen of te tekenen te doen, met de hand, of op gelijk welke wijze ;

Dat deze omstandigheden de fout van den betichte grootelijks verzachten (zie Golstein, uitgave 1932 nr 256 en Guide Das. bl. 67, changements de direction, ralentissements, arrêts).

Aangezien de betichte reed voor rekening van De Cooman Petrus;

Overwegende het voorgaand goed gedrag van den betichte en aangezien hij nooit eene veroordeeling heeft ondergaan vor misdad of wanbedrijf.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

1e Kanton. — 2 Juni 1934.

Vrederechter : A. Veltkamp.
Pleeters : Mters Van Dessel en Vandevelde.

ERFDIENSTBAARHEID VAN AANLEUNING. — BESTEMMING DOOR DEN HUISVADER. — PLAATSVERANDERING DER GEBOUWEN NA EIGENDOMSPLITSING. — TENIETGAAN DER DIENSTBAARHEID.

Voor gebouwen die tegen een scheidsmuur (die niet gemeen werd) aanleunden toen de twee ervan maar één eigendom uitmaakten en die van plaats veranderd werden na de eigendomssplitsing, kan men zich niet meer beroepen op een erfdiensbaaheid gevestigd bij bestemming door den familievader.

Verjauw-Hayen t/ Van Goetsenhoven

Aangezien het geding voor doel heeft verweerder te verwijzen :

1) De gebouwen eigendom van verweerder, namelijk een afdak en varkenskot die tegen den muur, eigendom van vrager aanleunen, te verwijderen.

2) De daken van sohuur en bijgebouwen die over vragers eigendom hangen te verwijderen.

3) Den drop van een bijgebouw van den eigendom van verweerder, drop, die op den eigendom van vrager valt, te verwijderen;

4) Drie kanadaboomen die op minder dan den wettelijken afstand staan uit te doen, daarenboven verweerder te verwijzen tot eene schadevergoeding van vijfhonderd frank.

Aangezien verweerder erkent dat de eischen voorzien onder nummer twee, drie en vier, gewettigd zijn;

Aangezien er nochtans tijd dient gegeven tot eersten Januari 1900 vijf en dertig, aan verweerder om de drie kanadaboomen uit te doen :

Voor wat aangaat de eerste vraag :

Aangezien verweerder beweert dat de verjaring hem het recht geeft gebouwen tegen den muur, eigen-

dom van vragers, te laten leunen om reden dat deze gebouwen sedert meer dan dertig jaar tegen den muur van vrager aanleunen en vraagt het bewijs te mogen leveren door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen; dat de gebouwen waarvan sprake sedert meer dan dertig jaar bestaan en dat voor het oprichten dezer gebouwen andere gebouwen bestonden die op een andere plaats tegen denzelfden muur aanleunden, dewelke gebouwen reeds bestonden vooraleer de erven van verzoeker en van verweerder van elkaar gescheiden waren;

Aangezien zoo zekere gebouwen van het erf van verweerder tegen den muur, eigendom van vrager, aanleunden over ongeveer negen en dertig jaar, als deze twee erven maar een eigendom uitmaakten en dat die gebouwen van plaats veranderd werden nadat de eigendom gesplitst werd, verweerder zich niet kan beroepen op een erfdiensbaarheid geschapen door bestemming des huisvaders;

Dat de vraag om het bewijs te leveren dat de gebouwen sedert meer dan dertig jaar bestaan niet afdoende is daar het niet zou bewezen zijn dat de gebouwen zich op dezelfde plaats bevonden;

Aangezien verweerder aldus het recht niet heeft deze gebouwen tegen den muur, eigendom van vrager, aan te leunen; dat hij ze aldus moet verwijderen;

Aangezien vrager «een schade geleden hebben en lijden die «ex aequo et bono» moet geschat worden op vierhonderd frank.

Om deze redenen, wij Vrederechter :

Verwijzen verweerder : 1) tot het verwijderen. ...

WERKRECHTERSRAAD VAN ANTWERPEN

Kamer voor bedienden. — 14 November 1934.

Voorzitter : M. Roosens.

Bijzitter : Mter Vlietinck.

Pleiters : Mters Cornellie en J. De Clercq.

CONTRAKT TUSSCHEN LEERARESSEN VRIJE BEROEPSCHOOL. — DIENSTCONTRAKT. — BEVOEGDHEID VAN DEN WERKRECHTERSRAAD TEN OPZICHTE DER PRIVATE ONDERWIJSGESTICHTEN. — ONONTVANKELIJKHEID VAN EEN GEDING TEGEN HET INRICHTINGSCOMITEIT. — AFWIJZING.

Noch de ambtelijke of bestuurlijke goedkeuring der benoemingen van leeraren, noch het beding van een proeftijd van één jaar, noch de geldelijke tusschenkomst van den Staat, noch eindelijk het ambtelijk toezicht over de vrije vakscholen beletten het bestaan tusschen de leeraars en het inrichtingscomiteit van zulke instelling, van een dienstcontract. De geschillen tusschen een privaat onderwijsgesticht en zijn personeel behooren tot de bevoegdheid van den Werkrechtersraad.

Bij gemis aan rechtspersoonlijkheid is een geding tegen dergelijk comiteit onontvankelijk.

Versch. t/ Meisjesberoepschool

Gezien de inleidende dagvaardingen van deurwaarder Jozef Caals in dato van 7 September 1934,

er toe strekkende verweerders te hooren veroordeelen gezamentlijk en solidairlijk; of de eene bij gebrek aan de andere te betalen : aan eerste aanlegster de som van frs 4905,50. — ten titel van loon en het klasdagboek terug te geven, en bij gebreke hieraan te voldoen, binnen de drie dagen van het te vellen vonnis, verweerders te hooren veroordeelen om te betalen ten titel van schadevergoeding de som van 5 frank per dag nalatigheid ; aan tweede aanlegster de som van frs. 9.482,15. — ten titel van loon en aan derde aanlegster de som van frs. 4.544,85. — ten titel van loon; dit alles met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings ;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien de poging tot verzoening ter zitting aangewend vruchteloos is gebleven;

Aangezien de zaken verknocht zijn en dienen samengevoegd te worden;

Aangezien verweerders de bevoegdheid van den Werkrechtersraad alsook de ontvankelijkheid van den eisch betwisten;

Aangezien verweerders de vermeende onbevoegdheid van den Werkrechtersraad steunen op de volgende redenen :

1° Onbevoegdheid van verweerende partijen in zake aanvaarding en afstelling der leden van het onderwyzend personeel;

2° Het beding van een proeftijd van een jaar aan de benoemde leeraars opgelegd.

3° Het feit dat de betaling der leeraars zou geschieden door de openbare macht.

4° Het feit dat de leeraars onder het toezicht zouden staan dezer laatste.

Aangezien wat eerste reden betreft, het vraagpunt der benoeming en afstelling geregeld wordt door artikel 11 van het Koninklijk Besluit van 11 Maart 1933, op het voorloopig statuut van het technisch onderwijs, bepalende dat de benoemingen gedaan worden op voorstel der bestuurlijke commissie (der school), door de openbare machten gelast met het bestuur der school of door het inrichtend comiteit dezer laatste, de beslissing onderworpen zijnde aan de goedkeuring van den Dienst van het Vakonderwijs; hetzelfde artikel zegt nog, dat de openbare machten of organismen wien de benoemingen behooren, deze mogen vast verklaren op het advies der bestuurscommissie, van den bestuurder der inrichting, van den raad van bevoegdheid en van den Dienst van het toezicht. Deze beschikking wordt bekrachtigd door het Koninklijk Besluit van 1 Mei 1933, dat de wijze bepaalt der benoemingen, gedaan door de openbare of private machten, gelast met het bestuur eener vakschool, alsook door artikel 16 van het Koninklijk Besluit van 10 Juli 1933;

Aangezien de ter beschikkingstelling wegens opheffing van bediening wordt uitgesproken door de overheid die de bediening heeft toegekend, na goedkeuring door den Dienst van het Technisch onderwijs ;

Aangezien hieruit volgt, dat de leeraars eener private vakschool worden benoemd en ter beschikking gesteld door het inrichtend comiteit derzelve, alhoewel benoemingen en ter beschikking stelling eene ambtelijke goedkeuring van noode hebben;

Aangezien wat de tweede beweegreden door verweerders ingeroepen betreft, gesteund op het beding

van een jaar proeftijd, dit argument niet afdoende is vermits dergelijke beschikking, het gebeurlijk bestaan van een dienstcontract, om de bewoording te gebruiken van het Koninklijk Besluit van 12 December 1933, art. 12, niet verhindert, dienstcontract bewezen door de verder aangehaalde bestanddeelen;

Aangezien overigens de voorloopige goedkeuring eener benoeming met het oog op de bekwaamheid en het gedrag van den aangestelden leeraar voornamelijk blijkt betrekking te hebben tot het al of niet voortbestaan zijner klas en tevens der diesbetreffende toelage, en men ten anderen niet uit het oog mag verliezen het karakter van openbare orde van artikel 3 der wet op het dienstcontract, hetwelk de proeftijd op een maximum van drie maanden bepaalt en waaraan een Koninklijk Besluit wettelijk geen afbreuk kan doen;

Aangezien betreffende de derde beschouwing door verweerders vooruitgezet, in betrekking tot de betaling der wedden er op te merken valt dat de private vakscholen door den Staat gesubsidieerd worden (artikel 3 van het K. B. van 10 Juli 1933) en dit feit geen invloed uitoefent op den aard der betrekkingen tusschen partijen, toelaag bovendien niet mogende verward worden met betaling, al moge de toelage bijna het geheele bedrag der loonen omvatten;

Aangezien eindelijk rakende de vierde bewijsreden van verweerders nopens het toezicht door den Staat zoogezeid uitgeoefend op het personeel der vakscholen, men moet rekening houden met de omstandigheid dat de aangenomen en gesubsidieerde vakschool aan het toezicht van den Staat onderhevig zijn, doch dat de straf- en tuchtmaatregelen uitgesproken worden door de inrichtingscommissie der school, op voorstel eener bestuurscommissie (artikel 16 van het K. B. van 11 Maart 1933);

Aangezien bijgevolg de openbare machten geen rechtstreeksch toezicht uitoefenen over het personeel der vakschool die, zegt artikel 6 van het K. B. van 6 December 1933, nopens het organiek reglement van het personeel en het reglement van inwendige orde, aan den Bestuurder der school is ondergeschikt, anderszins zouden de leeraars eener vakschool als ambtenaren van den Staat moeten beschouwd worden zooals deze der Athenea en Rijksuniversiteiten, quod non;

Aangezien uit de voorgaande beschouwing volgt dat tusschen aanlegsters en den Staat of den Dienst van het technisch onderwijs, geen recht verband bestaat, deze laatsten onbevoegd zijnde om hun bevelen te geven;

Aangezien niettemin aanlegsters in hunne hoedanigheid van leerzessens als bedienden hoeven te worden beschouwd daar zij gewoonlijk geestesarbeid leveren voor rekening van een werkgever, aangesloten bij de pensioenkas voor bedienden, de school de noodige stortingen aan die kas gedaan hebbende;

Aangezien vooraleer te onderzoeken welke onder de drie verweerders als werkgever van aanlegsters dient beschouwd te worden, er op te merken valt, dat als werkgever door artikel 3 der organieke wet van Juli 1926 op de werkrechtsheden aanzien worden, de personen die... in de uitoefening van een beroep gewoonlijk een of meer bedienden gebruiken, het woord beroep in den breedsten zin moetende opgevat worden, en zonder dat een winstbejag vereischt wordt, vermits ook de vereenigingen zonder winstgevend doel onder de werkgevers worden gerangschikt

(artikel 3, tweede 1°);

Aangezien eindelijk bij toepassing van artikel 2, tweede 3°, betreffende de instellingen van openbaar nut, de seminariën, de bisschoppelijke colleges en in het algemeen de private onderwijsgestichten beschouwd worden als instellingen van openbaar nut en als dusdanig berechtbaar door de werkrechtsheden door het Bestuur van geldwezen, in opzicht der ontslaging der overdrachtstaks in zake verkooping en gedaan aan Staat, provincie, gemeente en openbare instellingen, volgens de klasseering verschenen in den *Moniteur des Intérêts Matériels* van 21 Januari 1931, en in *Rechtspraak*, omtrent Werk- en Dienstverhuring, jaargang 1931, bladz. 33, onder titel van *Etablissements Publics et Institutions d'Utilité publique*;

Aangezien verweerders erkennen en aanlegsters niet betwisten dat de Meisjesberoepschool Sint Michiels noch ook het inrichtingscomiteit geen rechtspersoonlijkheid bezitten en tweede verweerster bijgevolg buiten zaak moet gesteld worden;

Aangezien in feite wat eerste aanlegster betreft (Lucile Van der Plas) de brief waardoor haar ter kennis wordt gebracht dat haar ambt niet wordt hernieuwd, de handteekens draagt van eerste en derde verweerders, onder datum van 11 Juni 1934 en dat hare benoemingsbrief van 27 Juli 1933 door eerste verweerster geteekend is;

Aangezien de opzeggingsbrief van tweede aanlegster (Leona Dryvers) dezelfde handteekens draagt, onder datum van 12 Januari 1934;

Aangezien wat derde aanlegster betreft (Simonne Van den Broeck) geen stukken worden voorgebracht doch dat alles laat vermoeden dat zij op dezelfde wijze werd aangesteld;

Aangezien bijgevolg het bestaan van een dienstcontract tusschen aanlegsters en het Komiteit, waarvan de besluiten van verweerders de samenstelling doen kennen, genoegzaam is bewezen, en dit laatste aansprakelijk moet verklaard worden voor de betaling der loonen en inning der toelagen, partijen vrij zijnde deze verplichting van de door hen gewenschte voorwaarden afhankelijk te maken, wat hier niet is geschied;

Aangezien aldus de Raad bevoegd is om het geschil te berechten;

Aangezien verweerders ten slotte het gevaar doen opmerken waaraan het privaot vakonderwijs zou worden blootgesteld, moesten de inrichters persoonlijk verantwoordelijk verklaard worden voor de regeling van loonen die uitsluitend of grootendeels door toelagen worden tegemoet gekomen;

Aangezien zoo de inrichters eener vakschool eene hoogst lofwaardige en eervolle taak op zich hebben genomen met het vakonderwijs uit te breiden en aldus aan de maatschappij ontegensprekelijk groote diensten bewijzen, zij hoeven, in het belang der leefbaarheid hunner instellingen met voorzichtigheid en krachtdadigheid te handelen en zij bovendien verondersteld worden de wettelijke gevolgen te kennen — *honores et onera* — hunner zending te wier vervulling zij op de ondersteuning der openbare machten beroep doen er er dus geen de minste reden blijkt te bestaan om te vermoeden dat eene gerechtelijke beslissing op de wet gesteund, hun zou aanzetten hunne prijswaardige taak te verlammen of op te geven;

Aangezien wat de ontvankelijkheid betreft eerste verweerster geen rechtspersoon uitmaakt;

Aangezien 2de en 3de verweerders blijken hoofdzakelijk gehandeld te hebben met aanlegsters als lasthebbers van het Inrichtingscomiteit der Meisjesberoepschool St Michiel, alhoewel zij er deel van maken, en dus enkel dit laatste, in den persoon zijner leden, kan in rechte optreden.

Om deze redenen :

De Werkrechtersraad, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, voegt de zaken samen, verklaart zich bevoegd en den eisch zooals hij is ingeleid onontvankelijk, wijst aanlegsters af en veroordeelt hen tot de kosten van het geding.

BIBLIOGRAPHIE

LUC HOMMEL et FERNAND LEVEQUE

La gestion contrôlée. (Etude de l'Arrêté royal du 15 octobre 1934). — Etablissements Emile Bruylant. — Bruxelles. — 1934.

Het uiterst gewichtig Koninklijk Besluit van 15 October 1934 over het beheer onder toezicht van handelsondernemingen is het voorwerp geweest van een uitstekende studie door de heeren Hommel en Levêque, studie die uiterst welkom zal zijn in de juristenwereld.

Inderdaad, voor wat dit belangrijk besluit betreft beschikken wij natuurlijk niet over het verslag van parlementaire werkzaamheden en over memories van toelichting, die anders zoozeer van aard zijn om het inzicht van den wetgever te verdueren. Enkel een zeer bondig verslag aan den Koning is het eenig officieel commentaar waardoor de bepalingen van het besluit-wet toegelicht worden.

De auteurs hebben dan ook den tekst van het besluit getoetst aan de algemeene rechtsbeginselen en zijn er aldus toe gekomen verschillende punten, die eenigszins in het duister waren gebleven, zeer hel te belichten. Dit commentaar is aldus een veilige en betrouwbare leidraad bij de toepassing der nieuwe teksten, die zoozeer afwijken van het gebruikelijk recht op dit stuk.

De schrijvers geven eerst een overzicht van gelijkaardige bepalingen in vreemde wetgevingen en, na een algemeen overzicht over den zin van het nieuw besluit, ontleden zij achtereenvolgens de verschillende voorschriften betreffende het indienen van rekwest, de tusschenkomst der rechtbank, de plichten van den afgevaardigden rechter, de benoeming van commissarissen en de hun opgelegde taak, de tusschenkomst der schuldeischers en de verschillende proceduurvormen die bij dit alles te pas komen.

Het boekje van de Heeren Hommel en Levêque zal het onmisbaar vade mecum zijn van al degenen die in dezen crisistijd op het Koninklijk Besluit beroep zullen doen om wankelende handelsondernemingen van de ineenstorting te redden.

Zooals altijd heeft de Firma Bruylant hier wederom een typografisch uiterst verzorgd boekje uitgegeven. J. M.

JUST HOUBEN

Le loi sur le contrat d'emploi du 7 août 1922. — Commentaire. — Etablissements Emile Bruylant. — Bruxelles. — 1934.

In een onzer vorige nummers hebben wij medegedeeld welk de groote verdiensten waren van het werk van Mr Houben betreffende de wet op het dienstkontraakt, dat wij het beste boek noemden dat tot nu toe over deze zeer belangrijke wet is verschenen. Een Fransche uitgave van

dit boek kon dan ook niet uitblijven en zij bekrachtigt slechts het groot succes dat dit uitstekend werk zoozeer verdient.

De tekst van de Vlaamsche uitgave is niet gewijzigd geworden; enkel zijn nog een paar nieuwe rechterlijke beslissingen, die het licht zagen sedert het verschijnen der Vlaamsche uitgave, in den Franschen tekst vermeld geworden.

Het werk van Mr Houben is thans geroepen om in gansch het land te gelden als het meest gezaghebbend commentaar der wet op het dienstkontraakt. R. V.

INGEZONDEN BIJDAGEN

ONTREDDING VAN HET GERECHT IN WAASLAND

De Politiek van den dag is thans, in alle beheerraden, admisitratiemiddens, bestuur van gemeenten, gouwen en land, **bezuinigen**. Zoo werden wij in België begiftigd met wat door het volk terecht **grendelwet** werd geheeten. De beruchte grendelwet welke opeens een einde stelde aan alle nieuwe benoemingen van vrederechters.

Dezelfde regel werd voor de greffiers en het personeel van de aldus verdwijnende vrederechten in toepassing gebracht, zoodat dezelfde greffier vaak verschillende greffies buiten de zijne te bereyden kreeg en hij genoopt werd zich regelmatig te verplaatsen om zijn dienst onder de hem aldus toevetrouwde greffies te gaan waarnemen. Vandaar volledige ontredde van de diensten zooals wij het terecht bovenaan dit artikel schreven.

Denk eens na, inderdaad, hoe een vrederechter die, vroeger, alleen vrederechter was in zijn eigen kanton **er nu nog drie andere bijkreeg**, waaronder de belangrijke kantons van Sint-Niklaas (stad), Temsche en Beveren-Waas met een gezamenlijke bevolking van zoowat 150.000 menschen en zodoende deze drie kantons, na het overlijden van wijlen vrederechter De Rudder en de op pensioenstelling der heeren vrederechters De Decker en Van Haelst, samen met St Gilles (Waas) thans slechts door een en denzelfden vrederechter worden berecht.

In dergelijke omstandigheden moet de ontzaglijke arbeid welke aldus deze ééne magistraat alléén presteert, daár waar vroeger er vier noodig waren, ons aller bewondering afdwingen. Doch, met recht mag men zich afvragen of van dezes zwakke krachten niet te veel wordt gevergd en of, in 't algemeen, de rechtsbedeeling zelf niet lijdt bij dergelijk stelsel van cumul en voortdurende verplaatsing.

Er is echter meer. De vrederechter is ook politierechter en wanneer men dan bedenkt dat elk van hooger genoemde kantons om de 14 dagen politiezitting houdt en er voor elke zitting plus minus 50 à 60 zaken op den rol staan, kan de nuchtere onderzoeker zich een gedacht vormen hoe beroerd, na volbrachte taak, de vrederechter zich gevoelen moet, zonder dan verder te spreken van de burgerlijke zaken, welke aan zijn oordeel in de vier kantons worden onderworpen, de verzoeningszittingen, de familieraden, de publieke verkooping, de zegelleggingen, de bestatigingen ter plaatse, zijn briefwisseling en de veelvuldige andere plichten van zijn ambt.

Middelwylt is de greffier, zijn greffier van vroeger, toen hij alleen vrederechter was in zijn kanton, wanneer hem er nu vier op den hals werden geschoven, nu ook gelast met de greffies van de andere kantons, namelijk van Sint Gilles-Waas, St Niklaas-Waas en Beveren-Waas, terwijl de greffier te Temsche tevens den dienst verzekert in het kanton Hamme, zoodat hier aldus fragrant de wet wordt overtreden waar zij voorschrijft dat **alle dagen** de greffies bij de vrederechten voor het publiek moeten open blijven. Welnu, de greffie is gesloten te Temsche bijvoorbeeld wanneer de greffier aldaar naar Hamme moet, om er zijn functie te gaan waarnemen; eveneens is zij gesloten te Sint Niklaas wanneer de greffier te St Niklaas-Waas of te

Beveren-Waes zetelen moet. En wat doen ondertusschen de berechtigden van al die plaatsen wanneer zij tot het onderteekenen den greffier dringend noodig hebben?

bekomen van stukken, om beroeps- of andere akten te Hadden wij gelijk dit alles te noemen de **ontredde- ring van het gerecht in Waasland**, en dien zeer wanordelijken toestand voor de openbare denkwijze aan te klagen? Een voorbeeld dezer ontredde- ring volge hier.

Over een paar weken bevonden wij ons ter zitting van de boetstraffelijke rechtbank te Dendermonde en deze had te vonnissen als beroepsrechtbank inzake B. en V. tegen het Openbaar Ministerie. Beide betichten werden vrijgesproken bij vonnis van den heer Politierechter te Temsche doch allerbei tevens ook afgewezen van hun eisch tot het bekomen van schadeloosstelling. Dit vonnis werd op 11 September l.l. geveld en door V. werd, tegen alle verwachting in, beroep aangeteekend den 20n daaropvolgend. De genaamde B. hiervan op de hoogte gesteld, begaf zich ter greffie te Temsche nog denzelfden dag om op zijne beurt beroep aan te teekenen, doch hij vond de greffie gesloten, daar de griffier dien dag dienst moest doen te Hamme en de heer Vrederechter te St Gilles-Waes. De heer B., keerde op Zaterdag, 22 September, om 10 uur voormiddag, terug en wederom vond hij de greffie te Temsche gesloten (de heer Vrederechter was, samen met zijn griffier eenë afpaling gaan bijwonen). Nogmaals keerde hij den daaropvolgenden Maandag 24en terug en weer, voor de derde maal, was de griffie gesloten.

Eindelijk op Dinsdag, 25 September, kon hij zijn beroep ter greffie onderteekenen, doch, volgens de letter van de wet **laattijdig**, vermits tusschen den dag van het vonnis en den dag van het beroep meer dan 10 dagen verlopen waren. De raadsman van belanghebbende pleitte dan, ter zitting te Dendermonde dat de 10 dagen waarop een beklagde recht heeft om in beroep te gaan **10 werkelijke dagen** moeten zijn en **geen theoretische**, en nam besluiten in dien zin. De rechtbank echter verklaarde deze ongegrond en het beroep onontvankelijk als zijnde **laattijdig** aangeteekend. De genaamde B. voorzag zich onmiddellijk in verbrekking alsook het Openbaar Ministerie.

Wachten wij dus, naar de beslissing van het hoogste Hof, beslissing welke met belangstelling zal worden tegemoet gezien, niet alleen in Waasland, maar in het heele land.

Immers, hier geldt het een princiepsproces dat alle advokaten en rechtsonderhoorigen in de hoogste mate moet interesseeren want, wordt de thesis dewelke werd verdedigd, verworpen door het Verbrekingshof, dan zal terecht mogen worden gezegd dat, tengevolge van de bestaande ontredde- ring van het gerecht in Waasland, aan de betichten de rechten hun door de Wet toegekend totaal worden onzegd.

Josef CRETS,
advocaat.

UIT DE PERS

De «Nieuwe Rotterdamse Courant» brengt in zijn nummer van 30 October verslag uit over eene zeer belangrijke voordracht gehouden te Amsterdam, vóór de Notarieele Vereeniging door Prof. Mr H. Hijmans, betreffende :

RECHTSpraak EN WETENSCHAP ALS

RECHTSBRONNEN

Voor de Notarieele vereeniging te Amsterdam, heeft prof. mr I. H. Hymans, Zaterdagavond een lezing gehouden over : Rechtspraak en wetenschap als rechtsbronnen.

Spreker begon zijn rede met erop te wijzen, dat hij

rechtspraak en wetenschap niet als kenbronnen van het positieve recht zal bespreken; maar wenscht na te gaan, in hoever ze geldingsbronnen zijn, en naast de wet een rol spelen bij de schepping van recht.

Bij de rechtspraak constateert hij, hoe deze feitelijk gezag heeft, met name als zij vast is. Daarbij spelen evenwel vaak onzuivere factoren een rol. Te weinig gewicht wordt gehecht aan de argumentatie, teveel aan het aantal der voorafgegane beslissingen. Ook let soms de rechtbank te zeer op de meeningen van haar eigen Hof. De Hooge Raad is vaak bangmaker inplaats van gangmaker.

Een andere vraag is, of en in hoever de rechtspraak gezag behoort te hebben. In dit verband wordt een geval besproken, waarin een Hof, zich aansluitend aan een vrij recent arrest van den Hoogen Raad geweigend heeft, een door de rechtbank uitgesproken faillietverklaring te handhaven, omdat de aanvrager krachtens de wet bijzondere middelen tot invordering had, onder welke het faillissement niet genoemd werd. Spreker acht et gelukkig, dat de Hooge Raad thans, terugkomend op zijn vroeger arrest, deze beslissing van het Hof vernietigd heeft. De geheele rechterlijke macht is z.i. gekant tegen het misbruik der faillissementsaanvragen als middel tot invordering, en daarom was het te betreuren, dat het Hof deze opvatting had gesanctioneerd en niet tegen het eerste arrest van den Hoogen Raad was ingegaan.

De vraag is evenwel, of een criterium te vinden is ter bepaling van de gevallen, waarin de rechter zich aan een bepaalde rechtspraak moet houden. Spr. bestrijdt de leer van Scholten, volgens wien aan de rechtspraak gezag is toe te schrijven, waar rechtszekerheid van grooter waarde is, dan de inhoud van het recht zelf. Rechtszekerheid verlangt immers, dat men vóór de rechterlijke uitspraak weet hoe de beslissing zal luiden, en daarvan is geen sprake als de rechter in het hem voorgelegde geval eerst moet onderzoeken, of rechtszekerheid al dan niet gewenscht is.

Spreker meent, dat de rechter zich aan een bestaande rechtspraak moet houden, als in deze een verdere ontwikkeling van het recht is gelegen, die tegelijk een neerslag is van ruimere opvattingen, waarbij met de behoeften der maatschappij steeds meer rekening wordt gehouden. Als voorbeelden noemt hij o.a. de rechtspraak over de goede trouw, de onrechtmatige daad, de gedeeltelijke ontbinding eener overeenkomst.

Vervolgens de wetenschap en haar gezag besprekend wijst spr. erop, dat het ter grondvesting van een nuchter oordeel, beter is, dit hooggestemde woord te vervangen door litteratuur, zooals Scheltema in zijn Bewijsrecht doet. Deze litteratuur is slechts rechtsbron, als zij door de rechtspraak gevolgd wordt. Haar gezag ligt in de kracht van haar betoog.

Bij de bespreking van de verhouding tusschen rechtspraak en wetenschap, wijst spr. nog op het groote belang van de noden op belangrijke arresten van den Hoogen Raad, zooals die vooral in de Nederlandsche Jurisprudentie voorkomen. Hier vervult de wetenschap een belangrijke taak, juist door voortdurend de in de rechtspraak gelegen ontwikkeling van het recht te doen zien, en aldus den grondslag voor steeds verder gaanden uitbouw te leggen. Niet ten onrechte wordt hier wel van den Hoogen Raad gesproken.

Spr. besluit zijn rede met nog enkele woorden te wijden aan het Internationaal Privaatrecht, waar ten gevolge van bijzondere omstandigheden de waardeverhouding der rechtsvormende factoren een andere is dan in het interne recht, en de wetenschap der rechtspraak als gids dient.

GEDACHTENWISSELING

De gedachtenwisseling wordt geopend door prof. Van Apeldoorn, die zich erover verbaast, dat prof.

Hymans bijv. het echtscheidingsartikel historisch interpreteert. De inleider had spr. verweten, dat hij aan de wet een grootere plaats toekent dan aan rechtspraak of wetenschap. Spr. heeft echter slechts geconstateerd, dat de rechter tegenover de wet anders staat dan tegenover wetenschap en rechtspraak, aangezien de rechter toch in elk geval dienaar der overheid is. De vraag, of voor de rechtsvorming de wet belangrijker is dan de wetenschap is niet dadelijk ontkennend of bevestigend te beantwoorden. Voor het strafrecht zal de wet belangrijker zijn, voor het burgerlijk recht daarentegen de jurisprudentie.

Mr G. Parser is van meening, dat het Recht alleen van belang is op het oogenblik, dat de rechter zich in verband met een bepaalde zaak daarmee heeft bezig te houden. Het is de vraag, of men wetenschap en jurisprudentie naast elkaar mag stellen. De anterieure rechtspraak heeft een meer primaire functie dan de wetenschap. De frequentie van een beslissing in een bepaalden zin is van veel grooter invloed op een te wijzen vonnis dan een wetenschappelijk vertoog. De inleider kent noch rechtspraak, noch wetenschap absoluut gezag toe, tenzij er een verruimde werking van uitgaat, doch dit schept volgens spr. groote rechtsonzekerheid. In vele gevallen is het beter, zeker te weten aan welke beslissing men zich heeft te houden, ook al is men het met den aard der beslissing niet eens. Spr. zou willen, dat er een zekere geldingsduur voor de beslissingen van den Hoogen Raad zou worden bepaald, gedurende welke periode men van een dergelijke beslissing niet in cassatie zou kunnen gaan. Men zou kunnen zeggen, dat doordoor de rechtsontwikkeling wordt geremd, doch daar staat tegenover, dat de rechtszekerheid er grooter door wordt.

Prof. Scholten had gehoopt te hooren, wat de inleider onder rechtsbron verstaat. Spreker zelf heeft deze termaltijd zooveel mogelijk vermeden. Spr. meent, dat de inleider het gezag van de rechtspraak onderschat. De ontwikkeling van het burgerlijk recht is feitelijk een rechtspraak-ontwikkeling en daardoor krijgt de rechtspraak een zeer groot gezag. Ook voor advocaten is het veel belangrijker, wat de Hooge Raad van iets zegt, dan wat in wet staat. De rechtspraak zal altijd gevolgd moeten worden wanneer de rechtszekerheid meer waard is dan de inhoud van het recht; in al deze gevallen krijgt het precedent zijn waarde. De wetenschap zal minder gezag hebben omdat deze niet opgelegd kan worden, terwijl in de rechtspraak de lagere rechter altijd rekening zal hebben te houden met den hooger rechter en men hier te doen heeft met een hiërarchieke organisatie van staatswege. De wetenschap heeft alleen gezag waar rechtspraak of wet ontbreekt, zooals bijv. bij het internationaal privaatrecht het geval is.

In zijn beantwoording merkt prof. Hymans tegenover prof. Van Apeldoorn op, dat historische interpretatie af en toe noodig is terwille van anderen. Prof. Van Apeldoorn heeft over rechtspraak en wetenschap op verschillende plaatsen gesproken als rechts-factoren inplaats van rechtsbronnen. Daaruit concludeerde spr. dat prof. Van A. deze dus onder de wet schatte.

Tegenover mr Parser merkt de inl. op, dat het Recht niet alleen van belang is, als men zich ermee bezig houdt, maar dat het Recht ligt in de levensverhouding tusschen de menschen, ook als men zich er niet mee bezig houdt. Niet ale menschen komen immers voor den rechter. Spr. heeft duidelijk de rechtspraak boven de wetenschap gesteld. Mr Parsen's voorstel om voor een bepaalde periode cassatie uit te sluiten, maakt den lagere rechter vrijer en leidt dus tot grooter rechtsonzekerheid.

Ook tegenover prof. Scholten merkt de inl. op, dat hij de betekenis van de rechtspraak niet heeft onderschat, doch slechts heeft beperkt tot haar verruimende werking. En wat de rechtspraak betreft moge het waar zijn, dat men tegenover een ambtelijke hiërarchie staat, in de wetenschap bestaat een werkelijke hiërarchie, van meer gezaghebbenden tegenover minder gezaghebbenden.

BALIELEVEN

CONFERENCE DU JEUNE BARREAU D'ANVERS

Verleden Zaterdag had de plechtige openingszitting plaats van de Conférence du Jeune Barreau te Antwerpen. In de Assisenzaal van het Gerechtshof was een uitgelezen publiek vereenigd en op het podium troonde een schitterende schaar hoogwaardigheidsbekleeders. De voorzitter Mr Louis Diercxsens, opende de zitting met een prachtige rede, waarin hij doel en werking van de Conferentie uiteenzette. Hij verleende dan het woord aan Mr Van de Reydt, die als onderwerp had gekozen: «Dictature». Accuseerster kon het niet en menigeen in de zaal zal met kloppend hart de rede verwacht hebben van... den toekomstigen dictator. De voordracht was uitstekend op alle gebied, enkel hoorden wij bij het einde enkele toehoorders klagen over het al te gematigde van de uiteenzetting.

Mr Van de Reydt is inderdaad een zeer beschaafd en verlijnd causeur, die kalm en zakelijk oordeelt over de bestaande toestanden, en in een sierlijke taal zeer redelijke bedenkingen ten beste geeft, die niets gemeens hebben met de mentaliteit der aanbidders van de corypheeën der dictatuur. De spreker toonde veeleer het temperament te hebben van een bezadigd democraat, die door kalme discussie en zoete overreding, in een atmosfeer van volkomen beminnelijkheid, enkele zeer wenschelijke hervormingen zou willen invoeren; waaronder de vermindering der belastingen zonder eenige discussie ieders instemming meëdroeg. Het is dan ook niet te verwonderen dat een lyrische ontboezeming van spreker over het vrijheidsbegrip door heel de zaal onstuimig werd toegejuicht. Degenen die beweren dat het publiek zich hierbij vergiste en dat het een der premissen toejuichte, zonder de conclusie af te wachten, hebben het stellig verkeerd voor en niets laat de meening toe, dat Mr Van de Reydt niet met een oprechte liefde over de vrijheid zou hebben gesproken. Heel de voordracht droeg dan ook volkomen de instemming mee van de vele democraten die in de zaal aanwezig waren. De voorstanders der dictatuur waren echter wel iets teleurgesteld.

Enkel het slot der rede van den feestredenaar konden wij niet beamen, waar zijn betoog erop neerkwam in ons land een feitelijke dictatuur van de Kroon te verlangen. Gaf spreker zich geen rekenschap van het gevaar dat erin bestaat de Kroon, die om haar grondwettelijken rol te kunnen vervullen, hoog verheven dient te blijven boven de politieke twisten der straat, te zien afdalen in het werkelijk politiek strijdperk? Aan welke risico zou spreker Haar en het land niet blootstellen! Wij zijn overtuigd dat bij dieper doordenken Mr Van de Reydt op dit punt zijn stellingen zal herzien.

De heer Stokhouder Leclef, hield een uitstekende bespreking van de prachtige voordracht en bracht daarna een diepgevoelde hulde aan de nagedachtenis van de talrijke confraters die ons in het verlopen jaar ontvallen zijn.

's Avonds vergaderden de confraters rond den disch. Fijne spijzen, warme gezelligheid en overheerlijke tafelspeechen! Doch in de rangorde der waarde verhiel zich hoog boven dit alles de «Revue», een van de gaafste meestersstukken die ooit in dit genre werden voortgebracht.

RECHTERLIJK LEVEN

Bij koninklijke besluiten van 19 September 1934: Is, op hun verzoek, ontslag verleend:

Aan den heer Iweins de Wavrans (G.-Ch.-J.-M.-G.), uit zijn ambt van eersten voorzitter van het Hof van beroep te Gent.

Hij is tot het emeritaat toegelaten en gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt ;

Aan den heer Van Langenaken (V.-J.-C.), uit zijn ambt van rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden en is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt ;

Aan den heer D'Union (J.-J.-G.), uit zijn ambt van vrederechter van het kanton Ukkel.

Hij is tot het emeritaat toegelaten en gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt ;

Aan den heer Detournay (R.-A.-J.), uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in het vrederecht van het kanton Chimay ;

Aan den heer Hebbelynck (L.-M.-F.-C.), uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in het vrederecht van het kanton Oosterzele.

Hij is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt.

Zijn benoemd :

Tot raadsheer :

In het Hof van beroep te Gent, de heer De Brabandere (P.-R.-M.-J.-C.), rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Gent, ter vervanging van den heer Halleux, die als zoodanig aftreedt ;

In het Hof van beroep te Luik, de heer Laurent (M.-L.-E.), onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Luik, ter vervanging van den heer Fasbender, die als zoodanig aftreedt ;

Tot rechter :

In de rechtbank van eersten aanleg te Luik, de heer Ries (V.-H.-G.-M.), oudstrijder, rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Verviers, ter vervanging van den heer Laurent ;

In de rechtbank van eersten aanleg te Verviers, de heer Vivier (Ch.-M.), advocaat, plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Luik, ter vervanging van den heer Ries ;

In de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren, de heer Albert (M.-L.-J.-M.), substituut procureur des Konings bij die rechtbank, ter vervanging van den heer Réard, die tot een ander ambt is benoepen ;

De heer Urix (L.-G.-E.), advocaat, plaatsvervangend rechter in die rechtbank, ter vervanging van den heer Van Langenaken ;

Tot substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren, de heer Thoné (J.-F.-M.), advocaat te Luik, ter vervanging van den heer Albert ;

Tot vrederechter :

Van het kanton Herenthals, de heer Goossens (E.-J.), oorlogs-invalid, advocaat, plaatsvervangend rechter in de

politierechtbank te Brussel, ter vervanging van den heer Goossens (J.), die als zoodanig aftreedt ;

Van het kanton Ukkel, de heer Paward (F.-A.-M.-J.), advocaat, plaatsvervangend rechter in dat vrederecht, ter vervanging van den heer D'Union ;

Van het tweede kanton Ieperen, de heer Vanhille (E.-L.-L.-M.), vrederechter van het kanton Nedenbrakel, ter vervanging van wijlen den heer Castel.

De heer Vanhille is ontlast van de bediening van het vrederecht van het kanton Sottegem ;

Tot plaatsvervangend rechter :

In de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, de heer Goossens (Ch.-M.-A.), advocaat, te Brussel, ter vervanging van den heer Van Tichelen, die als zoodanig aftreedt ;

In de rechtbank van eersten aanleg te Charleroi, de heer Diricq (M.-J.-J.-A.-G.), advocaat, te Charleroi, ter vervanging van den heer Salliez, die tot een ander ambt is benoepen ;

CURIOSA

MEERDERHEIDSMENTALITEIT

Zaterdag, 18 October 1934, verscheen voor den heer Vrederechter van het eerste Kanton Leuven, een pas benoemde jachtwachter, om zijn eed af te leggen. Groot was de verbazing van den heer Vrederechter, griffier en aanwezigen, toen de jachtwachter pretentievool verklaarde geen Nederlandsch te verstaan op het oogenblik dat tot de gewone pleegvormen moest overgegaan worden. Hij verlangde uitdrukkelijk dat alles in het Fransch zou geschieden.

De heer Vrederechter merkte op dat hij toch in het Kanton Leuven de processen-verbaal in het Nederlandsch moest opstellen op straf van nietigheid. Dat liet den jachtwachter volslagen onverschillig en hij antwoordde op de meest natuurlijke wijze aan den heer Vrederechter : « Je les ferai traduire » ! Daar de heer Vrederechter de bevoegdheid van den persoon niet mag onderzoeken, doch slechts de pleegvormen in acht dient te nemen, moest hij den onbeschaamden kandidaat wel tot de eedaflegging toelaten. De jagers, in wier dienst deze jachtwachter treedt, zullen hem in ieder geval wel verstaan, dat de slachtoffers van het eerstkomende jachtdrama mekaar niet begrijpen, heeft geen belang.

Stelt u zoo'n eedaflegging in het Nederlandsch voor in een Waalsch kanton ! Meerderheidsmentaliteit ?

In Congo wordt niemand toegelaten tot een ambt dat hem met de inlanders in aanraking brengt, zonder dat hij het bewijs heeft geleverd de taal dezer inlanders te kennen. Wij leven echter in Vlaanderen.

PAS VERSCHENEN :

R. VAN DE PUTTE :

„ De nieuwe Duiische Wetgeving ”

In de serie van de Vlaamsche rechtskundige bibliotheek, uitgegeven door het
« Rechtskundig Weekblad ».